

Meetnet Urbane Soorten (MUS)

Nieuwsbrief mei 2017

Het nationale stadsvogelmeetnet MUS is in 2007 opgezet door Sovon Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland om de aantalsontwikkeling en verspreiding van broedvogels in bebouwde gebieden goed in beeld te brengen: stad, dorp, industrie, sportvelden, parken etc. Vanaf 2014 maakt MUS deel uit van het Netwerk Ecologische Monitoring en wordt het gefinancierd door het Ministerie van Economische Zaken. De resultaten vormen ook een indicator voor de milieukwaliteit van onze directe woonomgeving.

De tweede telperiode 15 mei-15 juni!

Beste MUS-teller

Het elfde jaar MUS is begonnen met de afgelopen eerste telperiode. Wat betreft het weer was april en de telling een bijzondere maand. In het begin was het zacht en een teller meldde zelfs dat het zwoel was tijdens de ochtendtelling. Maar in de tweede helft sloeg het weer om en was het koud met zelfs nachtvorst. Daarvan werd ook regelmatig melding gemaakt in het opmerkingenveld. Op dit moment zijn er 570 tellingen ingevoerd en dat zijn er ruim 20 meer dan vorig jaar rond deze tijd. Hieronder kort de resultaten en veldervaringen.

Resultaten

Tijdens de eerste telling zijn tot op heden ruim 121.000 vogels ingevoerd van bijna 150 soorten. De top vijf bestaat uit Kauw, Merel, Houtduif, Koolmees en Huismus. Facultatief worden ook zoogdieren doorgegeven met Kat, Konijn en Haas als talrijkste.

Vergelijk met 2016

Om een eerste indruk te krijgen heb ik hieronder een aantal soorten vergeleken met vorig jaar. Als je denkt ik wil er een andere soort bij in het lijstje geef het door aan mij. Wil je weten hoe alle soorten waar een trend van is (bijna 80) het de afgelopen jaren hebben gedaan kijk dan op <https://www.sovon.nl/nl/content/stadsvogeltrends> De Wilde Eend lijkt op een vergelijkbaar niveau als vorig jaar. De soort was veel in het nieuws door de afname maar doet het in het stedelijk gebied beter (stabiel/lichte afname) dan daar buiten. Het stadse broertje de Soepeend is in iets hogere aantallen gezien (afname afgelopen tien jaar). De afname bij de Stadsduif zet zich door. Veel gemeenten ontmoedigen het voeren van de Stadsduiven en daarnaast zien we de Slechtvalk als belangrijkste predator steeds meer. Opvallend is dat een aantal standvogels als Winterkoning en Heggenmus en ook Huismus een achteruitgang laten zien. De winter was zacht maar in januari was er een venijnige vorsperiode. Daarnaast kunnen natuurlijk ook andere factoren meespelen. Bij de Merel is recent weer, net als vorig jaar, het Usutu-virus vastgesteld <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/opnieuw-usutuvirus-vastgesteld-nederland> Het lijkt er op dat dit voorlopig nog niet tot een afname heeft geleid.

	2017	2016		2017	2016
Blauwe Reiger	0,7	0,7	Merel	20,9	20,3
Wilde Eend	6,2	6,2	Braamsluiper	0,1	0,1
Soepeend	1,5	1,2	Ekster	6,7	7,0
Stadsduif	5,1	5,5	Kauw	22,6	22,0
Turkse Tortel	7,6	7,2	Zwarte Kraai	8,3	8,0
Halsbandparkiet	2,1	2,1	Spreeuw	6,7	7,9
Grote Bonte Specht	1,0	1,0	Huisumus	11,2	12,8
Winterkoning	5,9	6,1	Groenling	2,5	3,3
Heggenmus	3,0	3,3	Putter	0,9	0,8
Zwarte Roodstaart	0,2	0,3	Kneu	0,1	0,1
			Kat	0,7	0,7

Figuur 1. Links: voorlopig gemiddeld aantal/postcodegebied in de eerste telling MUS in 2017 en 2016.

Foto: Groenling man en vrouw. Harvey van Diek.

De drie kraaien laten een vergelijkbaar beeld zien als vorig jaar. In het recent verschenen broedvogelrapport over 2015 worden twee soorten uitgebreid behandeld. Opvallend is het flink lagere aantal van de Spreeuw. We weten dat de broedresultaten goed zijn maar dat de jonge vogels in de periode na het uitvliegen het moeilijk hebben. Via MUS zijn we ook bijzonder geïnteresseerd hoe het gaat met de Groenling in verband met Het Geel. In landen om ons heen zagen we door de ziekte een flinke afname. Landelijk is er nog niet veel aan de hand maar we zien in de recente jaren in MUS een afname en we gaan dat de komende tijd volgen <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/groenling-en-het-geel-tussenrapportage-meldingen> Ook andere vinkachtigen kunnen slachtoffer worden van de ziekte. In de volgende nieuwsbrief zal ik ook iets laten zien van de Jaarsoort de Koekoek.

Avimap en overige zaken

De digitale invoer met tablet of mobiel is door een groot aantal waarnemers gebruikt (ruim een kwart in april). De ervaringen zijn over het algemeen positief en men vindt het makkelijk en eenvoudig. In het begin moet je even kijken hoe e.e.a. werkt maar daarna wil je niet meer terug naar papier. Tijdens en na het 'uploaden' is het wel belangrijk om de resultaten te controleren. Want als er nog onduidelijkheden zijn zit het dan nog vers in je geheugen zodat je het kunt aanpassen. Ook is er een handleiding en een instructiefilmje te vinden op <https://www.sovon.nl/nl/MUS> en <https://www.youtube.com/watch?v=wCwcWcYNI1Q> En je kunt me natuurlijk altijd een mailtje sturen met je vraag.

Het **toevoegen van een nieuwe soort** op de website gaat als volgt. Selecteer een nieuwe soort uit het drop-down menu (linksboven onder 'Bijschrijfsoorten'), en ook meteen het getelde aantal bij het punt invoeren. Pas daarna op 'opslaan' klikken (een nieuwe soort opslaan zonder aantal gaat niet) en de nieuwe soort komt dan in de standaardlijst te staan en blijft dat ook. Dit kan ook na het 'uploaden' via Avimap. In Avimap kun je op een telpunt een soort toevoegen door kort op een soort te drukken zodat je een soort kunt selecteren en intypen of boven de lijst de soortnaam in te voeren. Ga je tijdens de komende telperiode **op vakantie** plan dan bijtijds je telling in je agenda. Want voor de trendberekening is het belangrijk dat zowel de eerste als de tweede telling wordt gedaan.

Een **medeteller** is gezellig maar ook praktisch want die kan een telling overnemen. Laat me weten als je een teller wilt toevoegen aan je gebied.

Het **Broedvogelrapport 2015** met ook resultaten uit MUS is recent verschenen en je kunt het lezen en bekijken op <https://www.sovon.nl/nl/broedvogelrapport> Wil je graag een gedrukt exemplaar stuur me dan even een mailtje dan stuur ik het toe. Dit geldt ook voor de Vogelbalans 2016 over Stadsvogels <https://www.sovon.nl/nl/vogelbalans>

Ben je voor de volgende telling niet helemaal zeker of je de Tuinfluiter van de Zwartkop kunt onderscheiden doe dan de **gratis online MUS-cursus** via <https://www.sovon.nl/nl/MUS>

Meer informatie: op de MUS-pagina van Sovon <http://www.sovon.nl/nl/mus>

Ook op de Sovon-Facebook & Twitter staan regelmatig berichten over stadsvogels.

Vragen? Waarnemerscode of wachtwoord vergeten, neem dan gerust even contact op met

Jan Schoppers, Sovon Vogelonderzoek Nederland

024- 7 410 410, mus@sovon.nl

Veel plezier met de tellingen en laat me weten wat je boeit!

Jan Schoppers

Voor in je agenda: DRIE TELRONDES IN 2017

*Ochtendronde 1: periode **1-30 april** (eerste weekend 1 en 2 april)*

*Ochtendronde 2: periode **15 mei-15 juni** (eerste weekend 20 en 21 mei)*

(telpunten in omgekeerde volgorde tellen)

*Avondronde 3: periode **15 juni-15 juli***

De Ochtendrondes starten een half uur voor en eindigen tot twee uur na zonsopkomst en de Avondronde vanaf 19.00 uur (bij voorkeur later beginnen) en zonsondergang.

Tabel 1. Enkele veldervaringen van MUS-tellers tijdens de eerste telling 2017.

9 Wilde eenden bij telpunt 10 zijn 1 paar en een vrouw met 6 pullen

Bij de eerste telpost (Station Laan van NOI) rukken de fietsenrekken op. Mijn telling een stukje verderop gedaan.

We horen dit seizoen opvallend vaker groenlingen en ook wel vaker fitissen in de wijk (Zwolle- Zuid). Jonge wilde eendjes dit seizoen zelfs nog helemaal nergens gezien, ook niet in het buitengebied. Zorgwekkend. Inderdaad was het bij de eerste ochtendtelling nog kouder dan vorig jaar! Vorst aan de grond. Wel droog en zonnig.

Groenlingen en tijtjaffen waren er vanmorgen sterk in om zich na de teltijd te laten horen.

Nog nooit zo koud gehad. En nog wel op de laatste teldag van de eerste ronde. Ijskoude straffe oostenwind deed het winters aanvoelen. Thuis gekomen duurde het nog een uur voor ik weer op temperatuur was. Ik herinner me dat ik een keer eerder het nog kouder heb gehad. In de winter van 62-63 toen ik met de fiets met een even harde oostenwind bij -10 na het vogelen in Katwijk naar Leiden terug fietste. Thuis klapte ik toen door de temperatuurovergang spontaan buiten westen tegen de vloer.

Mooie eerste telling in ons nieuwe gebied nadat we eerst een paar jaar in Maastricht (De Heeg) geteld hebben. De verschillen zijn groot: hier in Woerden zitten veel meer watervogels en opvallend minder duiven dan in De Heeg. Hoogtepunt was punt 7, een voormalig zanddepot bij een recreatieplas. We hoorden opeens kleine plevieren maar zagen ze niet totdat er opeens drie luid baltsend/zingend voor ons langsvlogen. Geweldig! Dit laat ook nog maar eens zien dat braakliggend terrein in de stad veel interessanter is dan we vaak denken!

Twee copulerende grote bonte spechten op mijn telpunt 9!!! 't Ging snel, dat wel, maar 't was toch goed zichtbaar.

De Bruidssluier/Klimroos langs een van de panden van de Coolhaven is weggesnoeid, geen mussen meer... in postcode 3015. Maar wel de slechtvalk en 2 groenlingen. Roodborsten lijken uitgezongen(?).

Het was heel koud, maar prachtig helder weer. Op Telpunt 7 zijn twee jaar geleden alle grote bomen gekapt ivm herinrichting van de straat. Jonge aanplant staat er nu. Ik zag het somber in voor 'mijn' vogels. Nu zat daar een putter. Op zich niet zo bijzonder, maar wel op die plek. Toen ik thuis kwam en de radio aanzette, hoorde ik Ruud Vlek in Vroege Vogels vertellen over het puttertje van Fabritius. Wat een mooi toeval.

Kijk, dat zijn nog eens leuke bonussen: Cetti's zanger in het Gouwebos, bizarre plek, middenin een bospark-achtig iets. En middenin industrieterrein ook een paartje Zwarte Roodstaarten! Gaaf!

Tijdens onze telling ontdekten we een nieuwe trend in de stad: verschillende bewoners hadden een plastic zwarte kraai in hun dakgoot of op hun balkon. Gelukkig zagen we ook een levend exemplaar!

Mistflarden over het land, koud, plaatselijk vorst aan de grond, maar heerlijk telweer. Bij punt 3 staat de sloot geheel droog en zingt voor het eerst een Geelgors!

telpunt 12 was veranderd in een bouwput (hetgeen meer vogels opleverde dan voorgaande jaren).

Grappig: in het elfde jaar nog een nieuwe gebiedssoort, de krakeend.

Veel vogels deze ronde. Een ware explosie aan winterkoninkjes, echt op ieder telpunt hoorbaar, en dat waren niet dezelfde! Daarnaast niet eerder gesignaleerd, grauwe ganzen, een eenzaam exemplaar op telpunt 4 (partner niet kunnen ontdekken, kan best dat die in het riet zat te broeden) en een koppel op telpunt 7. Op dit telpunt ook een groep kuifeendjes, ook niet eerder waargenomen. Onderweg 2 katten gezien. Op telpunt 7 liep een meerkoet met oranje ring 208.

Wat een prachtige zondagochtend was het. Bij jullie worden vast veel tellingen ingevoerd. Succes!